

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1949

N:o 29—30.

Innehåll: N:o 29. Landskapslag om stödjande och främjande med landskapsmedel av bostadsproduktionen i tätort uti landskapet Åland.
N:o 30. Landskapslag om bostadslån, -garantier och -bidrag i landskapet Åland.

N:o 29.

Landskapslag

om stödjande och främjande med landskapsmedel av bostadsproduktionen
i tätort uti landskapet Åland.

Föredragen för REPUBLIKENS PRESIDENT den 18 november 1949.
Utfärdad i Mariehamn den 29 november 1949.

1 §.

För att främja en för bostadsbristens avhjälpande nödvändig, socialt ändamålsenlig bostadsbyggnadsproduktion i tätort skall i landskapets inkomst- och utgiftsstat för ett vart av åren 1950, 1951, 1952 och 1953 upptagas reservationsanslag, som till proportionen och behovet av ökade bostäder motsvara för samma ändamål i riket beviljade anslag.

2 §.

För i 1 § nämnd bostadsproduktion kunna under åren 1949—1953 beviljas landskapsgarantier till beolpp, som i proportion och med hänsyn till behovet motsvara de i riket för sagda ändamål beviljade garantierna.

3 §.

Vad med tätort förstås, därom stadgas i landskapslagen om bostadslån, -garantier och -bidrag.

4 §.

Ledningen av i denna landskapslag nämnd bostadsbyggnadsproduktion tillkommer landskapsnämnden, som sig till biträde äger rätt att tillsätta en kommission av sakkunniga, om så befinnes av behovet påkallat, för beredande av frågor hörande till bostadsproduktionen och beviljande av i landskapslagen om bostadslån, -garantier och -bidrag förutsatta lån, bidrag och garantier. Arvode för medlemmarna i kommissionen fastställs av landskapsnämnden.

5 §.

Landskapsnämnden åligger för bostadsbyggnadsproduktionens stödjande och främjande särskilt att

1) planera, leda och övervaka den med landskapsmedel understödda bostadsbyggnadsverksamheten i tätort;

2) inom ramen för beviljade medel dra

ga försorg om beviljandet av landskapslån, -garantier och -bidrag samt andra nödiga befunda finansieringsåtgärder för tryggnande och utvecklande av bostadsbyggnadsproduktionen i tätort; samt

3) vidtagna övriga åtgärder för främjande av bostadsbyggnadsproduktionen, för såvitt sådana åtgärder icke ankomma på annan myndighet.

6 §.

Landskapsnämnden äger rätt att förordna innehavare av landskapsförvaltningen underlydande tjänst eller befattning samt extraordinarie befattning att handhava bestämda uppgifter, som hänföra sig till bostadsproduktionens stödjande eller främjande i tätort. Likaså äger landskapsnämnden rätt att ålägga kommun, som beröres av stadgandena i denna landskapslag eller landskapslagen om bostadslån,

Mariehamn den 18 juni 1949.

På landstingets vägnar:

HUGO JOHANSSON
talman.

Tor Brenning
vice talman.

Carl Carlson
vice talman.

N:o 30.

Landskapslag

om bostadslån, -garantier och -bidrag i landskapet Åland.

Föredragen för REPUBLIKENS PRESIDENT den 18 november 1949.
Utfärdad i Mariehamn den 29 november 1949.

1 KAP.

Allmänna stadganden.

1 §.

För understödjande av sådan allmännyttig

-garantier och -bidrag, att tillsätta nämnder och funktionärer, därest detta är oundgängligen påkallat, samt utfärda nödiga föreskrifter för sådana nämnders och funktionärers åligganden och verksamhet. Kostnaderna för nämndernas och funktionärernas verksamhet erläggas av kommunen.

7 §.

Närmare anvisningar angående tillämpningen av denna landskapslag kunna utfärdas av landskapsnämnden.

8 §.

Denna landskapslag är gällande till utgången av år 1953.

För utgifter, föranledda under år 1949 av åtgärder för bostadsproduktionens stödjande och främjande skall särskilt anslag upptagas i landskapets inkomst- och utgiftsstat för förenämnda år.

bostadsbyggnadsverksamhet, som avser att i tätort få till stånd nya bostadsbyggnader, vilka med hänsyn till läge, grundplanering, teknisk konstruktion och utrust-

ning samt bostadsutgifter äro billiga och socialt ändamålsenliga, beviljas ur av lands-tinget för ändamålet anvisade medel amorterbara bostadslån.

Bostadslån kunna beviljas kommun, församling, sammanslutningar av byggare, bostadsaktiebolag samt enskilda personer under förutsättningar och på villkor, som i denna landskapslag närmare bestämmes.

2 §.

Bostadslån kan beviljas för uppförande av egnahemshus och bostadsaktiebolagshus ävensom av hyreshus såväl för mindre bemedlade flerbarnsfamiljer som för bostadsbehövande över huvud.

Storleken av bostadslån, som beviljas för uppförande av egnahemshus eller bostadsaktiebolagshus, utgör högst fyratio procent av de godkända anskaffningskostnaderna, och lånet får jämte före detsamma med bättre förmånsrätt intecknade lån stiga till högst nittio procent av sagda kostnader. Vid beviljandet av bostadslån för uppförande av egnahemshus tages dock icke tomtens värde i betraktande.

Storleken av bostadslån, som beviljas för uppförande av hyresbostäder för mindre bemedlade flerbarnsfamiljer eller över huvud för att underlätta tillgången på bostäder för bostadsbehövande, utgör högst sextiofem procent av de godkända anskaffningskostnaderna, och lånet får härvid jämte före detsamma med bättre förmånsrätt intecknade lån stiga till högst nittiofem procent av sagda kostnader. Vid beviljandet av bostadslån för uppförande av hyreshus för mindre bemedlade flerbarnsfamiljer tages dock icke tomtens värde i betraktande.

Kan primärt inteckningslån icke på skäliga och godtagbara villkor erhållas på den fria kapitalmarknaden, kan även primärt lån helt eller till en del beviljas ur landskapsmedel.

Till säkerhet för återbetalning av bostadslån eller av landskapet beviljat primärt lån bör inteckning fastställas. Äger kommun hyreshus, för vars uppförande lån i stöd av denna landskapslag beviljas, bör inteckningssäkerhet icke fordras.

3 §.

För lån, som erhålles av offentlig tillsyn underkastad penninginrättning och som motsvarar bostadslån, kan landskapsgaranti lämnas för den del, med vilken detta lån överstiger femtio procent av de godkända anskaffningskostnaderna. För lån, som beviljats under bostadsgaranti, gäller härvid i tillämpliga delar, vad om bostadslån är stadgat.

Möta svårigheter att erhålla kredit för byggnadstiden från offentlig tillsyn underkastad penninginrättning för den del, som motsvarar den primära krediten, kan under förutsättning, att för byggnadsföretaget bostadslån beviljats, för den kredit, som erfordras för byggnadstiden på i denna landskapslag fastställda villkor, beviljas landskapsgaranti.

Det sammanlagda beloppet av ovan avsedda, i kraft varande garantier får stiga till högst det belopp landstinget fastställt.

4 §.

Förutsättning för beviljande eller garanterande av sådant lån, som skall beviljas eller garanteras med stöd av denna landskapslag och som avser uppförande av

hyreshus för mindrebemedlade flerbarnsfamiljer, utgör att vederbörande kommun förbinder sig:

att utöver ovan i 2 och 3 §§ nämnda in-tekningslån till förfogande ställa för byggnaden erforderligt kapital på godtagbara villkor, därest icke erhållandet av det felande kapitalet på sådana villkor eljest är tryggt; samt

att för byggnad, som skall uppföras, överlåta kostnadsfri tomt för den tid, under vilken för byggnaden finnes av landskapet beviljat eller garanterat lån, eller att på annat sätt sörja för den del av kapitalbehovet, som värdet av vederlagsfri tomt utgör.

Bostadslån för uppförande av egnahemshus kan beviljas endast genom förmedling av kommun och på dess ansvar. För denna förmedlingsavgift är kommunen icke berättigad att erhålla provision.

5 §.

Amorteringstiden för lån, som beviljats med stöd av denna landskapslag, får icke fastställas till mer än fyratiofem år, därest byggnaden är av sten eller annat lika hållbart byggnadsmaterial, och icke till mer än tjugosju år, därest byggnaden är uppförd av mindre hållbart material.

Räntan på lånen fastställs av landskapsnämnden.

Låntagare kan under förutsättningar och på villkor, som beslutas av landskapsnämnden, beviljas uppskov med erläggandet av amorteringar eller räntor eller vardera på en tid av högst fem år. Likaså kan låntagare under vissa år, dock högst fem, befrias från erläggandet av för lånet fastställd ränta.

6 §.

Mindrebemedlad flerbarnsfamilj, som bor i hus, vilket med anlåtande av familjebostadslån eller i denna landskapslag förutsatt lån eller garanti uppförts till bostäder enkom för sådana familjer, är berättigad att i form av hyresnedsättning erhålla familjebostadsbidrag, vars belopp, beroende på antalet barn, som skola försörjas, växlar från tjuugo till sjuttio procent av den godkända hyresavgiften.

Likadant bidrag kan beviljas jämväl mindrebemedlad flerbarnsfamilj, som bebör lägenhet, vilken godkänts som familjebostad i efter den 1 januari 1946 färdigbyggt hus.

Mindrebemedlad flerbarnsfamilj, som bor i eget egnahemshus, vilket uteslutande användes som familjens egen bostad och för vars uppförande efter den 1 januari 1946 beviljats egnahemshuslån eller lån i enlighet med denna landskapslag, kan jämväl beviljas familjebostadsbidrag på villkor, att kommun, därest byggnadstomten lejs av kommunen, under den tid invånare i egnahemshus åtnjuter familjebostadsbidrag icke uppbär lega för tomten eller att, där tomten är lejd av annan än kommun, kommunen under nämnda tid svarar för erläggandet av legoverdraget för tomten eller att kommun, därest kommunen med äganderätt överlåtit tomtmarken till ägaren av egnahemshuset, låter till äventyrs ännu ogulden köpeskilling vara räntefri och amorteringsfri under den tid den i egnahemshuset boende familjen åtnjuter familjebostadsbidrag. Bidragets storlek, vilket kan uppgå till högst det samfällda beloppet av den årliga räntan och amorterin-

gen på det av landskapet beviljade lånet, fastställles genom uträkning av familjens årliga bostadsutgifter och växlar beroende på antalet barn, som skola försörjas, från tjugo till sjuttio procent av de uträknade bostadsutgifterna.

7 §.

Med flerbarnsfamilj avses i denna landskapslag familj med minst tre i hemmet boende barn under sexton år som familjen har att försörja. Änkas och invalids familj kan efter prövning beviljas familjebostadsbidrag, därest i familjen finnas minst två barn av ovannämnt slag.

Till barn, som skall försörjas, räknas jämväl adoptivbarn samt fosterbarn, vilket familjen utan ersättning varaktigt försörjer. Som sådant barn betraktas även arbetsofört barn, som fyllt sexton år, samt barn, vars skolgång fortgår och som fyllt sexton, men icke aderton år.

Som mindrebemedlad anses enligt denna landskapslag familj, därest den icke har förmögenhetsskatt underkastad egendom och det antal skattören, som vid senast för rättade kommunaltaxering påförts i samma hushåll delaktiga familjemedlemmar, sammanlagt icke överstiger det av landskapsnämnden med beaktande av ortens dyrhet fastställda maximiantalet skattören. Familjebostadsbidrag utbetalas icke till familj, som varaktigt erhåller sin huvudsakliga utkomst genom fattigvården.

2 KAP.

Verkställighetsföreskrifter.

8 §.

Beviljandet av lån, garantier och un-

derstöd i enlighet med denna landskapslag ankommer på landskapsnämnden.

9 §.

Med ort, som omnämnes i 1 § avses Mariehamn samt medelst byggnadsordning reglerade, utomplansbestämmelser och byggnadsförbud underkastade områden på landsbygden.

10 §.

Byggnad eller byggnadsgrupp, för vars uppförande bostadslån kan beviljas eller bostadsgaranti lämnas, bör i fråga om lägenheternas areal och typ motsvara det på varje ort förefintliga behovet av bostäder samt i socialt och arkitektoniskt avseende uppfylla skäligen krav. I planering och byggnadssätt bör man sträva till inbesparing av byggnadskostnader och material.

Bostadslån kan beviljas eller bostadsgaranti lämnas endast sådan företagare i byggnadsbranschen eller enskild person, som av landskapsnämnden anses äga tillräcklig kompetens och tillförlitlighet för ett planenligt förverkligande av byggnadsföretaget och blott för uppförande av sådan nybyggnad, för vilken ritningar, byggnadsbeskrivning, kostnadsförslag och finansieringsplan godkänts av landskapsnämnden. Vid godkännandet av kostnadsförslag och finansieringsplan bör särskilt avseende fästas vid bostadskostnaderna, vilka utan sänkning av bostädernas standard böra nedbringas till lägsta möjliga belopp.

För inköp, reparation eller utvidgning av gammal byggnad samt fullbordande av halvfärdig byggnad kan bostadslån icke beviljas.

11 §.

Arealen av bostäderna i byggnad, som

skall uppföras med bostadslån eller lån mot bostadsgaranti, får icke överstiga ett-hundra kvadratmeter.

Då grundplaneringens ändamålsenlighet eller annat oundgängligt skäl påkallar, att någon av bostäderna göres större än ett-hundra kvadratmeter, må detta icke utgöra hinder för beviljande av bostadslån eller lämnande av garanti men såsom byggnadskostnader, för vilka lån erhålles må härvid icke beaktas de kostnader, som förorsakas av överskridandet av sagda antal kvadratmeter. I hus med två eller flere våningar får antalet av de bostäder, som äro större än etthundra kvadratmeter, dock icke överstiga tio procent av totala antalet bostäder i byggnaden.

12 §.

Egnahemshus får omfatta högst två bostäder, av vilka den ena bör bestå av åtminstone två rum och kök samt ha en areal av minst femtio kvadratmeter. Låntagaren bör använda endera bostaden som sin egen bostad.

13 §.

Bostadslån kan beviljas även sådana av kommun, församling, sammanslutning av byggare eller enskild person uppförda egnahemshus eller grupper av egnahemshus, som äro avsedda till försäljning, förutsatt att sagda byggare förbinda sig att till pris, som godkännes av landskapsnämnden, och inom tid, som av densamma bestämmes, överlåta egnahemshuset eller husen åt sådana enskilda bostadsbehövande, som vore berättigade att erhålla bostadslån. Om företagna överlåtelser och villkoren för dem bör landskapsnämnden ofördröjligen och

senast en månad efter överlåtelser genom kommunens förmedling underrättas.

14 §.

I bostadsaktiebolagshus, som uppförts med bostadslån eller bostadsgaranti, bör minst sextiofem hundraedelar av byggnadens sammanlagda lägenhetsareal vara förbehållen aktieägarna till bostad och återstoden vara bestämd att direkt nyttjas till förmån för bolaget. Till aktieägarnas gemensamma bruk förbehållen och som bostad för gårdskarlen avsedd lägenhetsdel i byggnaden hänföres härvid till den del, som reserverats aktieägarna till bostad.

15 §.

Bolagsordning för bostadsaktiebolag, som avses i denna landskapslag, bör upptaga åtminstone följande bestämmelser:

1) Endast enskilda personer, stiftarna undantagna, kunna vara delägare i bostadsaktiebolag sålunda, att envar av dem äger endast de aktier, som berättiga till innehav av den lägenhet han nyttjat som bostad för sig.

2) Aktieägare får nyttja den lägenhet han innehar endast till bostad för sig och sin familj samt personer, vilka äro berättigade till underhåll av honom och höra till hans hushåll. Med tillstånd av bolagets styrelse äge aktieägare rätt att för viss tid upplåta sin bostad även åt annan, dock ej annan aktieägare, och må sådant tillstånd icke förvägras, om det sökes på grund av aktieägarens bortflyttning från orten eller av annat giltigt skäl. Aktieägare äge likaså rätt att på synnerliga skäl med tillstånd av bolagets styrelse för viss tid upplåta ett eller flere rum, dock ej mera än hälften, åt annan, på villkor att bolaget el-

ler annan aktieägare icke därigenom förorsakas större olägenhet.

3) Aktieägare kunna överenskomma om sammanslagning av lägenheter eller överföring av ett rum från en lägenhet till en annan med överlåtande jämväl av motsvarande antal aktier, om bolagsstämman godkänner överenskommelsen och denna icke står i strid med bestämmelserna angående bostäders storlek och om beviljande av bostadslån, -garantier och -bidrag.

4) Överlätas aktier i bostadsaktiebolag till person, som icke får vara eller som redan är aktieägare i bolaget, skola aktierna inom ett år efter överlåtelsen hembjudas till bolagets styrelse vid äventyr att bostaden eljest kan övertagas av bolaget.

5) Aktieägare, som önskar överlåta sina aktier till annan än make, barn, adoptivbarn eller föräldrar, vilka uppfylla de krav, som ställas på aktieägare, skall därförinnan hembjuda aktierna till bolagets styrelse.

6) Då aktier hembjudas till bolagets styrelse eller då inlösningsrätt enligt bolagsordningen eljest uppstått, kan bolaget utan minskning av sitt aktiekapital och med utöver detta influtna medel inlösa aktierna om även därefter minst sextiofem hundraedelar av den sammanlagda lägenhetsarealen i bolagets byggnad äro förbehållna aktieägarna till bostäder. Utövas icke inlösningsrätt på sätt ovan säges, få aktierna fritt överlätas med beaktande likväl av vad i 1 punkten är sagt.

7) Bolagets styrelse bör fastställa överlåtelsepriset för aktie så, att det icke får vara oskäligt samt att det, om överlåtaren icke till annat samtycker, motsvarar minst

aktiens gällande värde. Är överlåtaren icke tillfreds med det av bolagets styrelse fastställda överlåtelsepriset, bör detsamma i enlighet med de grunder, som ovan angivits, fastställas av domstol.

8) Överlåter aktieägare sina aktier utan att hembjuda dem eller övergå aktierna genom giftorätt, arv, testamente, gåva eller med dem jämförligt fång eller med anledning av konkurs eller utsökningsförfarande eller vid realisation av pant till aktieägare i bolaget eller till annan än person, som uppfyller de villkor, vilka gälla för aktieägare, uppstår inlösningsrätt, då mottagaren anmäler aktierna till inregistrering i sitt namn.

9) Övergång av aktie skall inom föreskriven tid anmälas till registrering, och kan bolagets styrelse, om denna anmälan försummas och aktierna icke före överlåtelsen hembjudits, utöva sin inlösningsrätt oberoende av den fastställda terminen samt vid behov övertaga bostaden för bolagets räkning.

Är kommun eller församling stiftare av bostadsaktiebolag, bör i bolagsordningen ytterligare fastställas, att till åtminstone en ordinarie ledamot av styrelsen och en suppleant bör väljas av kommunen eller församlingen namngivna personer, och att en ordinarie revisor och en revisorssuppleant skola vara av kommunen eller församlingen godkända personer.

Har kommun eller församling varit stiftare av bostadsaktiebolag kan i bolagsordningen jämväl bestämmas, att kommunen eller församlingen äger företrädesrätt att inom viss tid inlösa aktierna, om bolaget icke begagnar sig av sin inlösningsrätt, var-

vid kommunen eller församlingen dock är skyldig att inom viss tid överlåta aktierna åt sådan enskild person, som kan vara aktieägare i bolaget.

I bolagsordning för i denna landskapslag avsett bostadsaktiebolag får icke ingå bestämmelse, enligt vilken aktieägare vore berättigad att inlösa aktie, då denna byter ägare.

16 §.

Har stiftare av bostadsaktiebolag tecknat aktier, som berättiga till innehav av en eller flere bostäder, kan bostadslån eller bostadsgaranti lämnas förutsatt att sådan stiftare förbinder sig att till av landskapsnämnden godkänt överlåtelsepris och inom skälig av densamma fastställd tid överlåta sina aktier åt sådana enskilda bostadsbehövande, som kunna vara aktieägare i bostadsaktiebolaget.

I bostadsaktiebolag, som stiftats av kommun eller församling, kan i 1 mom. avsedd överlåtelse av aktier åt enskilda bostadsbehövande ordnas medelst avbetalningar i samband med uppbörden av vederlagsavgiften, under en överlåtelsestid av tio år.

17 §.

Bostadsaktiebolag, som beviljats bostadslån, bör varje år inom en månad efter det att bokslutet blivit fastställt tillstålla landskapsnämnden till riktigheten styrkt avskrift därav och av revisionsberättelsen. I bolagsordningen möjligen företagna ändringar skola likaså inom en månad efter det att ändringen av bolagsstämman antagits meddelas landskapsnämnden.

Försummas insändande av ovan i 1 mom. nämnda anmälningar inom utsatt tid, kan

bostadslånet uppsägas till betalning.

18 §.

I hyreshus, som uppförts med bostadslån eller bostadsgaranti, skall minst sextiofem hundraedelar av lägenheternas sammanlagda golvyta utgöras av bostäder till uthyrning. Till hyresgästernas gemensamma bruk förbehålles och som bostad för gårdskarlen avsedd lägenhetsdel räknas till det bostadsutrymme, som är reserverat till uthyrning.

I hyreshus må, såframt huset är en byggnad i våningar inrymmande flere än åtta bostäder, i allmänhet icke i mer än hälften av dem placeras sådana mindrebe- medlade familjer med många barn, som äro berättigade till familjebostadsbidrag. För sådana familjer avsedda bostäder böra planeras i enlighet med av landskapsnämnden särskilt utfärdade anvisningar.

19 §.

Den, som erhållit lån för uppförande av hyreshus, bör förbinda sig att följa av landskapsnämnden fastställda grunder med avseende på den hyresavgift, som skall uppbäras av hyresgästerna. Vid fastställandet av sagda grunder bör landskapsnämnden beakta de av ränte-, amorterings- och underhållskostnaderna föranledda verkliga utgifterna.

Iakttagas icke i enlighet med 1 mom. fastställda grunder för hyresavgifterna, kan bostadslånet uppsägas till betalning.

20 §.

Bostadslån kan beviljas eller bostadsgaranti lämnas endast om räntorna och övrig lånevillkor för lån med bättre förmånsrätt än bostadslånet eller lånet med bostadsgaranti prövas skäliga.

Detsamma gäller ränta och övriga lånevillkor beträffande det lån för vars gäldande bostadsgaranti beviljas.

21 §.

I förbindelse, vari bostadsgaranti lämnas, skall intagas en bestämmelse, enligt vilken landskapet icke ansvarar för skada, som kan drabba långgivaren med anledning av att till säkerhet för lånet fastställd in-teckning icke i tid förnyats eller genom att de belånade byggnaderna i händelse av brand icke varit försäkrade till fulla vär-det.

22 §.

Är lån med bättre förmånsrätt än bo-stadslån eller under bostadsgaranti erhållet lån beviljat av annan än offentlig tillsyn underkastad penninginrättning, skall i skuldsedeln över sådant lån intagas en be-stämmelse, att lånet icke från långgivarens sida kan uppsägas till betalning innan minst tio år förflutit från dess beviljande, såvida låntagaren icke försummat att sköta lånet i enlighet med vad som överens-kommits.

23 §.

Skall in-teckning till säkerhet för bo-stadslån eller under bostadsgaranti erhållet lån fastställas i legorätten till tomt och därpå uppförda byggnader, bör legoavtalet rörande tomten vara sådant, att legorätten utan markägarens hörande kan överlåtas åt tredje man, att avtalet icke under lego-tiden kan uppsägas och att den återstående legotiden är minst tio år längre än amor-teringstiden för bostadslånet eller lånet med bostadsgaranti.

24 §.

Låntagare är under lånetiden skyldig att

hela tiden hålla de förnödenheter, som fin-nas medan byggnaden uppföres, ävensom byggnaden till fulla värdet brandförsäk-rade.

25 §.

Bostadslån eller del därav kan utbetalas åt låntagaren redan under byggnadstiden, om till säkerhet för lånet fastställts in-teckning och låntagaren antingen med in-tyg av byggnadsinspektionsmyndighet ådagalägger, att byggnadsarbetet befinner sig i ett sådant skede, att byggnadens vär-de fullt motsvarar lånet eller den del där-av, om vars utbetalning anhållan göres. el-ler för byggnadstiden jämte in-teckningssä-kerheten ställer annan godtagbar säkerhet. Detsamma gäller även utbetalning av pri-märt lån, som möjligen beviljas låntagaren.

För uppförande av egnahemshus beviljat lån kan i sin helhet utbetalas till den kom-mun som förmedlar lånet, mot av densam-ma utgiven skuldsedel, sedan kommunen företett utredning om att den är berätti-gad att upptaga långfristigt lån. Kommu-nen kan under ovan i 1 mom. nämnda för-utsättningar utbetala lån till låntagare re-dan under byggnadstiden.

Förutsättning för lämnande av land-skapsgaranti för i 3 § 2 mom. nämnd kre-dit för byggnadstiden är i regel, att lånta-garen utöver in-teckningssäkerheten för kreditens betalning till penninginrättnin-gen ställt av landskapsnämnden godkänd tilläggssäkerhet, samt att penninginrätt-ningen förbundet sig att så länge garantin är i kraft icke använda säkerheten för den garanterade krediten såsom säkerhet för andra förbindelser, som låntagaren möjli-gen har i penninginrättningen. Anses till-

godoseendet av lånebehovet av sociala skäl synnerligen motiverat, kan garanti beviljas även utan förenämnd tilläggssäkerhet.

26 §.

Ränta på bostadslån skall erläggas från det lånet eller del därav lyfts.

Amorteringen av lån begynner från och med början av det kalenderår, som följer närmast efter det, då lånet i sin helhet lyfts eller stått att lyfta.

27 §.

Ränta och amortering på bostadslån skall erläggas varje år inom juni och december månader.

Vid fastställandet av amorteringsplan för bostadslån kan landskapsnämnden bestämma, att amorteringen skall verkställas medelst årliga avbetalningar med lika stora eller varierande belopp, beroende på vilket amorteringssätt som under förhanden varande tidpunkt mest utjämnar de nämnda bostadskostnaderna.

Erläggas icke ränta eller amortering inom den i 1 mom. nämnda tiden, skall av lånets obetalade belopp från förfallodagen till dess full betalning erlägges betalas morarränta, som är två procent högre än den ränta, vilken beräknas på av landskapet beviljat primärt bostadslån.

Låntagaren äger rätt att utan uppsägning återbetala även större belopp än den fastställda amorteringen.

28 §.

I den skuldsedel, som skall upprättas med låntagaren, böra intagas bestämmelser enligt vilka bostadslån utan uppsägning kan utsökas:

1) om betalning av ränta eller amorte-

ring fördröjes längre tid än två månader från förfallodagen;

2) om brandförsäkring av en eller annan orsak bringas att upphöra eller får förfalla eller om försäkring utan långgivarens samtycke uppsäges eller överföres från den försäkringsanstalt, där den upptagits, till annan försäkringsanstalt;

3) om byggnaden eller förnödenheterna för byggnadstiden genom brand skadas och det skadestånd långgivaren är berättigad att lyfta icke förslår till betalning av lånet, kapital, ränta och andra avgifter inberäknade;

4) om byggnaden vanvårdas eller användes så, att vid brand full ersättning därför icke erhålles eller om långgivaren anser byggnadens värde hava till följd av vanvård eller av annan orsak i så hög grad nedgått, att säkerheten icke längre motsvarar det oguldna beloppet;

5) om beträffande användningen av länemedlen de förutsättningar, under vilka lånet beviljats, väsentligen förändrats;

6) om låntagaren vid ansökan om lån eller eljest lämnat vilseledande uppgifter eller om fastigheten befinnes häfta för sådan fordran, avgift eller annan förmån med bättre förmånsrätt än bostadslånet, varom långgivaren vid lånets beviljande icke varit medveten;

7) om låntagaren utan långgivarens samtycke säljer tomten eller därpå uppför byggnad eller överför legorätten till tomten på tredje man;

8) om de fastställda tidpunkterna för byggnadsarbetets påbörjande och avslutande icke iakttagits; samt

9) om låntagaren försatts i konkurstillstånd.

I den skuldsedel, som upprättas med låntagaren, skall jämväl bestämmas, att såsom pant given skuldsedel utan särskild uppsägning skall anses förfallen till betalning, oberoende av vad i densamma kan vara föreskrivet om betalningstiden.

29 §.

Bostadslån må icke utbetalas till låntagare, som utgöres av bostadsaktiebolag, innan utredning företetts om att bolagets aktiekapital blivit till fullo inbetalt.

30 §.

På primärt lån, som möjligen beviljas av landskapsmedel, skall tillämpas vad i 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 och 29 §§ är föreskrivet.

31 §.

Då kommun vidare utlånar för uppförande av egnahemshus erhållna bostadslånemedel, må för låntagare icke uppställas ofördelaktigare ränte-, amorterings- eller andra lånevillkor än kommunen själv nödgats ikläda sig gentemot landskapet.

32 §.

Bli bostadskostnaderna i byggnad, som uppförts med lån eller garanti, som avses i denna landskapslag, minst femtio procent högre än de allmänt gängse genomsnittliga bostadskostnaderna (hyrorna), kan landskapsnämnden på särskild ansökan av låntagaren bevilja honom i 5 § 3 mom. stadgade lättnader.

Bero bostadskostnadernas storlek i någon byggnad på dålig eller värdeslös skötsel av byggnaden eller dess ekonomi, må i 1 mom. nämnda lättnader icke beviljas.

33 §.

I beslut om beviljande av bostadslån eller -garanti bör landskapsnämnden bestämma, inom vilken tid byggnadsarbetena skola vara påbörjade och avslutade. Landskapsnämnden kan dock i tvingande fall på särskild ansökan förlänga förenämnda terminer.

34 §.

Storleken av den till mindrebemedlad familj med många barn, som är bosatt i uti 6 § 1 mom. förutsatta hyreshus, i form av familjebostadsbidrag utgående hyresnedsättningen utgör, beräknat på den godkända hyran:

30 procent för familj med 3 barn att försörja,

40 procent för familj med 4 barn att försörja,

50 procent för familj med 5 barn att försörja,

60 procent för familj med 6 barn att försörja,

70 procent för familj med 7 eller flere barn att försörja.

Erlägges familjebostadsbidrag åt änkas eller invalids mindrebemedlade familj med endast två barn att försörja, utgör familjebostadsbidraget tjugo procent av den godkända hyran.

Såsom godtagbar hyra skall anses av hyresnämnden för bostaden fastställd grundhyra med tillåtna förhöjningar och möjligen särskilt utgående avgift för värme. Ankommer icke grundhyrans fastställande på hyresnämnden skall landskapsnämnden vid fastställandet av hyran i tillämpliga delar iakttaga vad om fastställande av grundhyra är föreskrivet i stats-

rådets beslut om hyresreglementering.

35 §.

Då familjebostadsbidrag erlägges åt mindrebemedlad familj med många barn, vilken bor i hyreslägenhet, som avses i 6 § 2 mom., skola bestämmelserna i 34 § äga motsvarande tillämpning.

Då lägenhet godkännes såsom för familj med många barn lämplig bostad, bör avseende fästas vid hyresavgiftens skälighet samt i tillämpliga delar iakttagas vad ovan i 18 § 2 mom. är föreskrivet.

36 §.

Familjebostadsbidrag för invånare i egna hemshus bestämmes genom att ovan i 34 § 1 och 2 mom. nämnda avdrag göras från de årliga bostadskostnaderna för egna hemshuset.

Vid beräkning av de årliga bostadskostnaderna böra räntor och amorteringar på de byggnadslån, för vilka egna hemshuset häftar, brandförsäkringspremien för byggnaden samt de direkta utgifterna för underhållet tagas i beaktande.

37 §.

Då antalet av de barn, som skola försörjas, växer, ökas familjebostadsbidraget i motsvarande mån efter förloppet av tre månader från början av den kalendermånad, som följer närmast på den, då förändringen inträffat.

38 §.

Då familjebostadsbidrag, som tillkomma mindrebemedlade familjer med många barn vilka bo i hyreshus, uppförda med i lägen den 19 december 1940 om familjebostadslån och familjebostadsgarantier samt om familjebostadsbidrag (776/40), förutsatt

lån eller i stöd av denna landskapslag beviljat lån eller garanti, ersättas fastighetsägaren kvartalsvis under påföljande kalendermånad. Ägare av sådan fastighet äger icke rätt att av familj, som är berättigad till familjebostadsbidrag, indriva den del av hyran, som motsvarar familjebostadsbidraget.

Familjebostadsbidrag, som beviljats mindrebemedlad familj med många barn, vilken bebor i enlighet med 6 § 2 mom. såsom familjebostad godkänd hyreslägenhet, utbetalas åt familjeförsörjaren för ovan i 1 mom. nämnda perioder. Vid ansökan om familjebostadsbidrag skall till ansökan fogas utredning om att hyresavgiften för den tid, för vilken bidrag sökes, till fullo erlagts åt fastighetens ägare.

Då familjebostadsbidrag beviljats invånare i egna hemshus, är denne skyldig att till kommunen och kommunen att till landskapsnämndens kamreraravdelning inbetala endast en del av den till betalning förfallna räntan och amorteringen på egna hems- eller bostadslånet, varmed dessa överstiga det familjebostadsbidrag, som fastställts att utgå för en halvårsperiod. Uppsäges egna hems- eller bostadslån, upphör utbetalningen av familjebostadsbidrag.

39 §.

Familjebostadsbidrag erlägges endast genom förmedling av kommun på grund av ansökan, som göres hos landskapsnämnden. Gäller ansökan mindrebemedlade familjer med många barn, som bebo i 6 § 1 och 2 mom. nämnda hyreshus, skall ansökan inlämnas till landskapsnämnden före den 15 i månaden efter varje kvartal och, då ansökan gäller familjebostadsbidrag för

invånare i egnahemshus, före den 15 juni och den 15 december.

40 §.

I hus, som med familjebostadslån eller bostadslån eller -garanti uppförts till bostad åt mindrebemedlade familjer med många barn, skola de till familjebostadsbidrag berättigade familjerna utses bland familjer, vilka föreslagits eller godkänts av kommunen.

41 §.

Landskapsnämnden bör på lämpligt befutnet, effektivt sätt övervaka att i samband med beviljandet av bostadslån och -bidrag eller bostadsgaranti uppställda villkor och givna föreskrifter iakttagas såväl under byggnadstiden som under hela lånetiden. Yppas försummelse, bör landskapsnämnden omedelbart vidtaga av saken påkallade åtgärder.

Av landskapsnämnden utsedd person är i och för i 1 mom. avsedd övervakning berättigad att granska sådan byggnad, för

vilken lån, garanti eller understöd beviljats. Granskningen kan förutom byggnaden även omfatta byggnadssättet, materialförråden, affärskorrespondensen, räkenskapsböckerna och andra dylika handlingar.

Landskapsnämnden är berättigad att på anfordran erhålla nödiga uppgifter för verkställighet av denna landskapslag. Uppgifter, som erhållits med stöd av denna paragraf, må icke yppas för utomstående.

Då bostadslån beviljas på kommuns ansvar och genom dess förmedling, är kommunen skyldig att övervaka, att i 1 mom. nämnda villkor och föreskrifter iakttagas.

42 §.

På landskapsnämnden ankommer att närmare bestämma vilken utredning, som skall åtfölja ansökan om i detta beslut nämnda lån, garantier eller bidrag även som att fästställa blanketter för låne-, garanti- och bidragsansökningar.

43 §.

Denna landskapslag är gällande till utgången av år 1953.

Mariehamn den 18 juni 1949.

På landstingets vägnar:

HUGO JOHANSSON
talman.

Tor Brenning
vice talman.

Carl Carlson
vice talman.